

Gents
Milieu
Front

Frontaal

Herfst
2026

Hittegolf in de
stad

Middenveld
onder vuur

Gent, ook goed
te voet?

ledereen is voetganger
06

Aanval op het middenveld
10

Gent en omstreken

06 **dossier**
ledereen is voetganger

09 **ontmoet**
Lien van de Lindevrienden

10 **hot topic**
Aanval op het middenveld

14 **ontdek**
Gent in het heetst van de klimaatverandering

Peter Sinnaeve
18

Umuceri van Alice en Edda
27

Milieu inzichten

17 **roots**
Deniz uit Turkije

18 **expert**
Peter Sinnaeve

22 **ontdek**
Gluren bij de burens: Breda National Park City

25 **column**
De wil van Jill

26 **voortaan**
Umuceri, recept uit Rwanda (i.s.m. Pleegzorg Vlaanderen)

De stekkerbatterij
28

Vrijwilliger Jean-François
34

Front van goodwill

28 **maw**
Een batterij erbij

28 **stadsnatuur**
Kerstbalkever

32 **GMF-boekenclub**
Archief van mogelijk verlies (Tine Hens)

33 **actie**
Boomarmoede in het Rabot

34 **vrijwilliger**
Jean-François Van den Abeele

35 **Jules**
36 **kalender**
38 **volg ons**
39 **over ons**

Beestenpraat #3

De meeste winnaars van de Gentse Beesten-verkiezingen waren kleurrijk en charismatisch. Dieren die, net als menselijke politici, de kiezers tot stemmen konden verleiden met flamboyante spektakels. Als wijkbeest van de Muide heb ik mijn campagne juist gevoerd door te luisteren. Ik heb dan ook, als grootoorvleermuis, absurd grote oren. Door die grote oren kan ik jagen met een fluistersonar en vang ik insecten die geen andere vleermuis vangen kan.

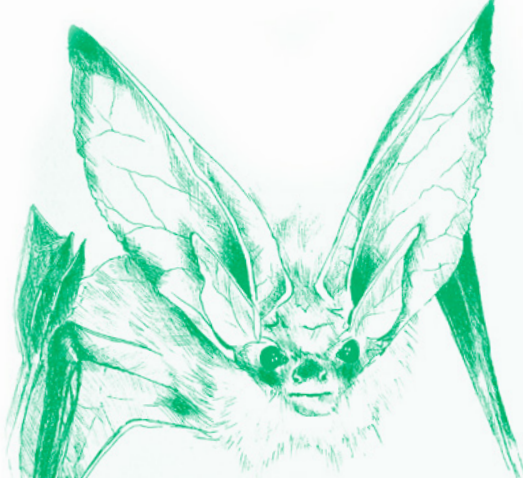
Dat ik de verkiezingen kon winnen zegt wat over mijn wijk, de Muide. Want ik ben niet zomaar te vinden. Je moet met speciale detectors op pad om te weten waar ik leef. Mijn bestaan is grotendeels verborgen voor mensen, maar tegelijkertijd zeer nuttig. Op Europees niveau ben ik goed beschermd, want ik vervul een kritieke ecologische functie. Maar toch ben ik vaak het onbedoelde slachtoffer van menselijk handelen, door verbouwingen, lichtvervuiling of insectensterfte.

Het in kaart brengen van de kraamkolonies en winterverblijfplaatsen is de eerste stap in de bescherming van mij en mijn soortgenoten. In de Muide zijn ze daar nu volop mee bezig. Er werden vleermuiskasten getimmerd en opgehangen, buttons gemaakt, wandeltochten georganiseerd en de bat detector is door de buurt gereisd. Goed werk door de Vleermuidenaren.

Als een schuchter dier als ik, met als opmerkelijkste kwaliteit dat het onwaarschijnlijk goed kan luisteren, de verkiezingen kan winnen, zijn we op de goede weg.

Getekend,

Gewone Grootoor
Wijkbeest van de Muide - Meulestede - Afrikalaan'

3.900

Louter en alleen doordat auto's almaar groter worden, zullen er tegen 2040 in Gent tot 3.900 parkeerplaatsen verdwijnen - zo'n 5,9 à 9,6 van het totale aantal. Hoe zot is dat!

GMF is een Urban Doer

En straks veroveren we Europa!

GMF mag zich een jaar lang een 'Urban Doer' noemen. Met die titel zet het Europese partnerschap Driving Urban Transitions (DUT) grassroots stadsveranderaars zoals ons in het zonnetje. Dat is best cool: zo kunnen wij ons pionierswerk à la de Geveltuinbrigade gaan promoten in Europa - en we krijgen er nog centjes voor ook! Daarnaast bouwen we ook ons netwerk uit, om straks beter en slimmer mee te dingen naar Europese projecten. Onze Gentse *goeste* verspreiden én Europa veroveren? Wij doen dat!

info.ogentsmilieufrent.be/urbandoer

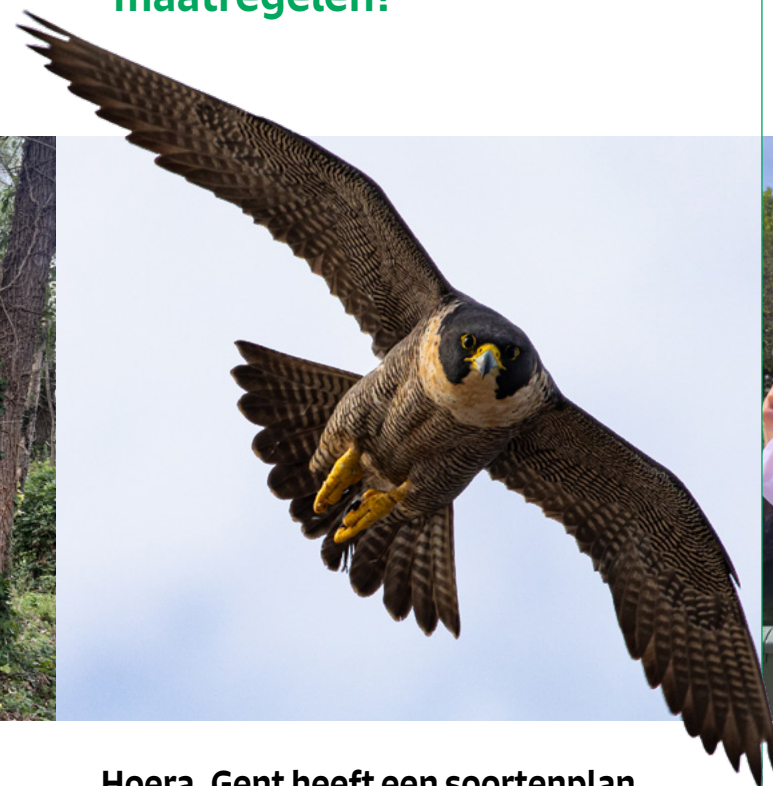
Een villa in het Rozebroekenpark?

Bouwen in een park, zijde zot?

Welke Gentenaar houdt níét van het Rozebroekenpark? Een prachtige groene long waar buurtbewoners wandelen, joggers rondjes draaien en kinderen kampen bouwen. Toch dreigt aan dit kostbare park geknibbeld te worden. Een projectontwikkelaar wil er een villa neerplanten, midden in onze stadsnatuur. Dat is natuurlijk geen onschuldig misverstand maar moedwillig foute interpretatie van kaarten en bouwregels: het is geen bouwgrond. Collectief en levensnoodzakelijk groen wordt verkwaanseld voor individueel gewin. Gent kreunt onder de hitte en snakt naar meer verkoelend groen, en wat doet het stadsbestuur? Vlot een vergunning toekennen. 'Alles van waarde is weerloos', schreef Lucebert. Maar dat is buiten GMF en buurtbewoners gerekend. Wij tekenden beroep aan: onze schaarse stadsnatuur is géén bouwgrond voor de happy few. We eisen op dit perceel een duidelijk bouwverbod. Hou de Rozebroeken groen!

Alle info lees je op gentsmilieufrent.be/rozebroeken

'Is er binnen de meerderheid genoeg politieke wil voor het treffen van overduidelijk noodzakelijke beleidsmaatregelen?'

Hoera, Gent heeft een soortenplan

Alle Gentse Beesten nog aan toe!

Ja hallo maat! Net in het jaar dat GMF als jaarthema 'De Beestige Stad' kiest, heeft Stad Gent eindelijk zijn langverwachte soortenplan klaar. Onze Gentse Beesten-campagne was dus een mooi voorgerecht voor deze absolute hoofdschotel! Wat houdt dat soortenplan van Stad Gent precies in? Dit ambitieuze opzet brengt de belangrijkste leefgebieden en 'hotspots' van onze Gentse wilde flora en fauna precies in kaart. Het richt zich daarbij niet enkel op de klassieke natuurgebieden buiten het centrum, maar trekt volop de stedelijke omgeving in. Denk aan straten, buurtparkjes, oude muren en Gentse tuinen. En dat is redelijk uniek. Met gerichte maatregelen (zoals natuurvriendelijk maaibeheer, vleermuizenkelders, speciale nestkasten voor slechtvalken) krijgen kwetsbare soorten weer ademruimte. Het ultieme doel: de biodiversiteit een stevige boost geven, en een harmonieus samenleven van Gentenaars met hun stadsnatuur realiseren. Een beestig goed plan voor een beestige stad!

Lees er alles over op tinyurl.com/beestig

Deze zomer vielen er in Gent tientallen hittedoden. Dit najaar buigt de gemeenteraad zich over het nieuwe Klimaatplan. Stijgt met de temperatuur ook de ambitie van het plan? GMF duwde de lat alvast omhoog met een opiniestuk in De Gentenaar, na te lezen op onze website - De Gentenaar, 26 augustus 2026

Welkom, Sybren!

En bedankt, Emma!

All is quiet on the MilieuFront. Alhoewel, *not quite*: team vergroening versterkte zich eind augustus met Sybren Van Houte! Sybren kent alles van klimplanten en planning, hij zal zich daarom samen met Steffi ontfemen over de Geveltuinbrigade. Welkom aan het Front, Sybren! Helaas geen *hello* zonder een *goodbye*: een jaar lang smeet ze zich als vrijwilligerscoach, maar deze zomer besliste Emma om andere oorden te gaan opzoeken. Merci voor alles en veel succes! En verder zijn er nog enkele serieuze veranderingen op komst binnen team GMF, maar daarover lees je meer in de volgende Frontaal!

[Lees meer over team GMF op onze \(gloednieuwe!\) website gentsmilieufrent.be](http://Lees meer over team GMF op onze (gloednieuwe!) website gentsmilieufrent.be)

Iedereen is voetganger

Wandelen met een rolstoel in Gent

Wat is dat eigenlijk, een voetganger? Wel, we zijn allemaal voetgangers. Zodra je de deur uit stapt, al is het maar om naar je auto of een bushalte te gaan, ben je te voet. Daarbij springt de ene voetganger natuurlijk al wat flukser over een obstakel dan de andere. Denk maar aan rolstoelgebruikers of mensen die een buggy of rollator voortduwen.

txt_ Hanne Neys pix_Tini Cleemput

Onze stad heeft sinds het vorige bestuursakkoord een voetgangersplan. Daarin staan alle plannen en acties die ervoor moeten zorgen dat Gent nog meer een aangename wandelstad is.

Er worden onder andere elk jaar bepaalde voetgangersassen onder de loep genomen en bij het heraanleggen van

geen verplichtingen, voor een kwalitatieve voetgangersstructuur.

De doorsnee wandelaar

Ik ben zelf een fervent wandelaar en ook in de stad ga ik graag te voet. Naar mijn gevoel ziet het er voor de doorsnee wandelaar in Gent al redelijk goed uit.

'Waarom kan de stad een voetpad wel verlagen voor een persoonlijke garage, maar niet aan oversteekplaatsen voor voetgangers?'

straten wordt rekening gehouden met het perspectief van de voetganger.

Vanuit Vlaanderen is er sinds dit jaar het vernieuwde vademecum toegankelijke voetgangersvoorzieningen. Daarin staan streefdoelen,

Maar wat als je met een trolley boodschappen wilt doen? Of je wandelt met je kinderen in een buggy?

Op stap met een rolstoel

Ik besluit om het uit te testen en verken samen met Veerle

Baert een stukje van de stad. Veerle geeft les aan Arteveldehogeschool, zit sinds 2016 in een rolstoel en zetelt sinds 2025 in de Gentse gemeenteraad. Ik vroeg Veerle om samen een route te nemen die zij zelf vaak aflegt. We starten bij haar thuis in de Scheldestraat en volgen een deel van de weg die zij neemt als ze les moet geven.

Het begint eigenlijk al bij de eerste geveltuin die we tegenkomen. De blauweringen moet dringend gesnoeid worden en de takken hangen in Veerles gezicht.

Als we de hoek omdraaien komen we op een voetpad terecht dat is aangelegd met kasseien.

'Ze zijn bedoeld voor de Middeleeuwen', zegt Veerle. We lachen ermee, maar het voetpad ligt er erbarmelijk bij. 'Kasseien hebben zeker hun historische waarde, maar toegankelijk zijn ze niet. De beste oplossing is het herinrichten van straten als woonerf. Zulke straten zijn volledig aangelegd op hetzelfde niveau en zijn dus drempelvrij, een concept dat in Gent trouwens de norm wordt.'

Verlaagd voetpad voor garages

We wandelen verder langs de Bouwmeesterstraat en komen enkele smalle doorgangen tegen, waar we nipt langs geraken. Veerle vertelt dat ze sommige straten niet kan nemen als ze alleen is, 'ik geraak simpelweg niet op mijn eentje het voetpad op en af.'

Op het einde van de Aanemersstraat komen we langs een garage waar het voetpad verlaagd werd om de auto vlot naar binnen te laten rijden. 'Hoe kan het dat een voetpad

wel aangepast kan worden voor een persoonlijke garage, maar niet voor voetgangers die moeten oversteken?', vraagt Veerle zich af terwijl ze ondertussen probeert haar rolstoel recht te houden op het scheve voetpad.

We komen nog verkeerspalen en elektriciteitskasten tegen die in de weg staan, een elektrische laadpaal waar je volledig rond moet rijden via de rijbaan om terug op het voetpad te komen en als het ophaaldag is voor de vuilniszakken is het allemaal nog net iets moeilijker.

R40

Het is gewoonweg onmogelijk voor Veerle om op een veilige manier aan de overkant van de R40 te geraken. Ze is verplicht om tussen de fietsers te gaan staan en moet op de rijbaan oversteken. Veel tijd heeft ze daar trouwens niet voor, dus het is stevig doorrijden.

'De meeste rolstoelgebruikers die ik ken hebben een elektrisch voorzetstuk of rijden elektrisch. Velen onder hen zouden het anders gewoon niet zien zitten om zich te verplaatsen. Maar dat is erg duur (ter info, een voorzetstuk kost € 6800) en dus niet voor iedereen toegankelijk', aldus Veerle.

Werk aan de winkel

Na de oversteek keren we huiswaarts. Het was een vermoeiend tochtje op een hete zomerdag en Veerle had er al een cursus wheelies voor rolstoelen opzitten's ochtends, dus het laatste stukje door de Scheldestraat duw ik haar omhoog.

Ondertussen vertelt Veerle waarom ze vooral in Frankrijk op vakantie gaat. 'In Frankrijk kwam er in 2005 de

'In Frankrijk kregen publieke instanties 10 jaar de tijd om aanpassingen te doen, dat was verplicht en het heeft gewerkt'

toegankelijkheidswet. Alle publieke instanties kregen 10 jaar de tijd om ervoor te zorgen dat hun gebouwen toegankelijk werden voor iedereen. Dat heeft een enorme verandering teweeggebracht, zelfs in het kleinste café is er een rolstoel-toegankelijk toilet.'

We kwamen zeker ook goede voorbeelden tegen, een buurtwinkel met een aangepaste drempel en comfortstroken aan parkeerplaatsen voor gehandicapten. Bovendien wordt deze wijk binnenkort grotendeels heraanlegd, met inspraak van de buurtbewoners. Maar waar ik in het begin van dit artikel nog dacht dat je verplaatsen als voetganger in Gent best wel gemakkelijk is, moet ik toegeven dat er nog werk aan de winkel is.

Hoera voor alle geveltuinen! Denken jullie er ook aan om deze regelmatig te snoeien om op die manier voetpaden voor iedereen vlot toegankelijk te houden?

Ruim aanbod aan gevelplanten,
bessen- en andere struiken,
bomen, fruitbomen en pakketten
voor hagen en houtkanten

Bomen- en struikenverkoop

BESTEL T.E.M. 25 OKTOBER OP
WWW.NATUURPUNTREGIOGENT.BE

MEER INFO

Natuurpunt
Regio Gent

tintelij

DE ECOLOGISCHE VERFWINKEL

In onze winkel en webshop kan je terecht voor gezonde verf en duurzaam schildersmateriaal.

DE DUURZAME AANNEMER

Je gevel of interieur opfrissen? Tintelij staat in voor jouw schilder-, kalei-, timmer- en pleisterwerken.

DE MODULAIRE MEUBELMAKER

Sinds eind 2023 maken we ook modulaire meubels op maat, ontworpen om die extra frisse toets in jouw ruimte te creëren.

info@tintelij.be • 09 219 09 60 • Adolf Baeyensstraat 216, 9040 Gent

www.tintelij.com

www.timokast.com

Lien - 'Vol overtuiging kiezen voor meer bomen, schaduw en water, voor iedereen in de stad'

In deze rubriek laten we iemand aan het woord die zich rechtstreeks of onrechtstreeks inzet voor een duurzamer Gent. Deze keer aan de beurt: Lien Bossuyt. Lien kwam 12 jaar geleden wonen in de Kastanjestraat in Gent. Ze houdt van de buurt maar vond het Fonteineplein een desolaat betonnen plein.

'Als bewoner van de Brugse Poort verlangde ik naar bomen, schaduw en water. Een initiatief van Hilde Bradt in de Zonnebloemstraat gaf mij een duwtje om mij actief in te zetten voor het Fonteineplein. Met de Lindevrienden adopteerden we de boomspiegels op het plein. Boomspiegels, dat zijn de stukken grond rondom de stam van een boom. Dat leek eerst simpel, maar was toch wel wat werk.'

'Ze organiseerden al tweemaal een boomspiegelfeest samen met partners: Samen Aan Zet voorzag een budget, lokale handelaars Akker & Ambacht en De Rode Lotus hielpen met respectievelijk de planten en de vlaggetjes in de bomen.'

'Het is een plein vol fonteintjes en zestien linden ... en toch voelt het aan als een hitte-eiland. Als Lindevriend ben ik me er pijnlijk van bewust dat dit niet klopt. Ondanks een budget via een burgerinitiatief werden al onze voorstellen voor ontharden van het plein afgewezen door Stad Gent. Dus wat betekent vergroenen voor hen? Is het enkel wat opfleuren?'

'Less is more werkt op het vlak van consuminderen en presteren, maar niet voor de natuur - ook niet in de stad. Op het vlak van bomen, schaduw en water vind ik dat we met volle overtuiging mogen kiezen voor meer, ook voor het Fonteineplein.'

txt_Ludgarde Coppens pix_Jurgen Remmerie

Aanval op het middenveld

Wat kan men doen als de overheid de rechtspraak negeert?

GMF vraagt het aan Patricia Popelier, hoogleraar Overheid en Recht aan de UAntwerpen.

txt_Remi Leroy pix_Ilgor Pliner

Het middenveld is de brug tussen burger en overheid. De diverse belangenorganisaties komen niet alleen op voor hun achterban, ze maken overheidsbeleid ook begrijpbaar via hun lokale verankering en ze voeren publieke diensten uit. Die wisselwerking houdt een dialoog in waarbij men van elkaar leert. Soms verloopt deze dialoog via de rechtbank. Het middenveld

sprekt zich uit voor de rechten van bijvoorbeeld minderheden, en de overheid wordt gedwongen om een evenwichtige beleidsoplossing te voorzien. Zo stopt democratie niet bij het stemhokje, en worden minderheden ook beschermd.

Hoe staat het huidige politieke klimaat tegenover democratie in de rechtszaal?

'Rechters moeten de wet niet alleen correct toepassen, ze moeten dat ook doen op een manier die gevoelig is voor de maatschappelijke context'

'Rechters worden er steeds vaker van beschuldigd activistisch te zijn. Op sociale media roepen politici en burgers uit dat men gewoon de letter van de wet moet volgen. Maar wetten zijn woorden, en die staan altijd open voor interpretatie. Zeker wanneer we voor complexe vragen staan waarop de wet nooit een concreet antwoord kan geven. Rechters moeten de wet dan invullen op een manier die aansluit bij wat de wetgever voor ogen had, bij wetenschappelijke inzichten, en bij de verwachtingen die in de samenleving leven. Ze moeten daarbij ook nog eens rekening houden met de mensen die voor hen staan en de situatie waarin ze leven. Dat het volk dit verlangt hebben we geleerd bij de Witte Mars. Het Hof van Cassatie heeft toen de onderzoeksrecht van de zaak Dutroux gehaald

omdat die aanwezig was op een spaghettiavond van de slachtoffers. Iedereen was toen woedend omdat de rechter de wet te strikt volgde. Men verloor het vertrouwen in de rechter, terwijl rechters dat vertrouwen juist nodig hebben om hun arresten gezag te geven. Recenter zorgde ook de zaak Sanda Dia voor een verlies aan vertrouwen, omdat bij veel mensen de indruk van klassenjustitie ontstond. Rechters moeten de wet dus niet alleen correct toepassen, ze moeten dat ook doen op een manier die gevoelig is voor de maatschappelijke context. Dat is een delicate oefening die ook in de andere richting kan mislopen. In de Klimaatzaak bijvoorbeeld, hebben de rechters de wet ingevuld op een manier die beantwoordt aan de noden van de samenleving, maar ze kregen dan het verwijt van activisme. De ene keer vinden we de rechter ongevoelig, de volgende keer te verregaand. Hoe meer de samenleving polariseert, hoe moeilijker die evenwichtsoefening wordt voor de rechter. Dat maakt het makkelijker voor de overheid om de lakens naar zich toe te trekken.'

Blijft het bij kwade woorden?

'Helaas niet. We zien vandaag politici die publiekelijk tegen rechterlijke beslissingen ingaan. Zo negeert onze (Gentse) minister van Asiel en Migratie Anneleen Van Bossuyt het Grondwettelijk Hof wanneer dat oordeelt dat zij onrechtmatig het recht op opvang en gezinshereniging inperkt. En het blijft niet bij vluchtelingen. Zuhail Demir weigerde in haar vorige ambstermijn om de milieuorganisatie Dryade subsidies uit te betalen, terwijl die na positieve evaluatie al waren toegekend. De onmiskenbare reden is dat Dryade de overheid bij de rechtbank voor haar beleid

ter verantwoording roept. Wanneer de Raad van State oordeelde dat de minister niet bevoegd is om de subsidies tegen te houden, legde haar opvolger minister Jo Brouns dat arrest naast zich neer. 'Geen middelen beschikbaar, en we gaan ze ook niet zoeken', klonk het toen.'

'Organisaties zoals scholen en zorginstellingen die afhankelijk zijn van subsidies kunnen niert naar de rechter wanneer ze worden geraakt door Vlaams beleid'

Is het argument van besparing dan niet geldig?

'Neen, het ging om één specifieke subsidie die op zich geen groot effect heeft op de begroting. Ik ontken daarbij niet dat de begroting een grote uitdaging is. Maar besparen is geen neutrale opdracht: de overheid maakt keuzes over waar geld wel of niet naartoe vloeit. Ze moet die keuzes kunnen verantwoorden en het parlement moet toezicht kunnen houden. Daar loopt het zowel Vlaams als federaal wel eens mis, van regionale luchthavens tot defensie. De begroting wordt daarbij vaak als een drogreden aangehaald. Dat je met subsidies geen Vlaams beleid mag aanvechten bij de rechter, is nu in een wet gegoten. Het mag niet direct, maar ook niet indirect – ik denk bijvoorbeeld aan een personeelslid dat een dossier samenstelt met gegevens die een advocaat kan gebruiken voor een rechtszaak. Dat maakt de toegang tot de rechter niet alleen moeilijk: organisaties die van subsidies afhankelijk zijn, zoals scholen en zorginstellingen, kunnen zo helemaal niet naar de

Snoeiwerken

Vellingen

Aanplanten en verplanten

Boomtechnisch advies

Ploffen voor o.m. bodemdrainage

**START
NIEUW
SEIZOEN
SEP'26!**

DANS!

**DANSHUIS DE INANG
DE-INGANG-BE**

LESSEN • WORKSHOPS • KAMPJES
KINDEREN | JONGEREN | VOLWASSENEN

gent:

foto: Tessa Gommersd

demeter De Zonnekouter • Ouroubours • De Kollebloem

de Vroente
14.11.26 presenteert:

openingsdrink
19u30
bites door De Keukentafel

20u00
fuij **OF** Biets
LOVE

INFO & TICKETS

QR CODE

GENT

© T's'uur Art & Design.

De opbrengst gaat naar de ontwikkeling van onze biodynamische boerderijen.

rechter als zij worden geraakt door Vlaams beleid. Dat gebeurde zagezegd om begrotingsredenen, terwijl de overheid daarmee niets bespaart – tenzij ze er nu al vanuit gaat dat ze juridisch wankel maatregelen gaat nemen, en organisaties ondanks deze wet hun subsidies zullen gebruiken om dat aan te vechten.'

Zijn mensen zich bewust van wat er gebeurt?

'De meeste mensen nemen geen aanstoot aan deze evoluties omdat ze denken dat het hen niet rechtstreeks raakt. Steeds meer autoritaire regimes steken de kop op, we zien wat Trump doet elke dag in het nieuws, en men went aan het nieuwe normaal. Mensen beseffen te weinig dat het niet normaal is dat een overheid wil bepalen wie wel of niet thuisheert in onze democratie. Zo is er het wetsontwerp-Quintin waarbij de overheid de macht wil om organisaties op te doeken die ze extremistisch acht, en men schuift de rechter daarbij weg. Het probleem is niet dat er tegen extremisme wordt opgetreden, maar dat bij het wetsontwerp belangrijke juridische weerhaken ontbreken. Eén rapport van het Coördinatiecomité voor Inlichtingen en Veiligheid (CCIV) wordt voldoende geacht. Geen rechter, geen proces. De overheid wil zelf bepalen wie extreem is en wie niet. Deze wet is nog niet aangenomen, maar het werk eraan gaat voort. Een ander belangrijk punt waar politici op dit moment aan werken is een voorstel om het grondwetsartikel over sociaaleconomische en milieurechten te wijzigen. Dat maakt het moeilijker voor de rechter om ons te beschermen

wanneer de overheid zonder goede verantwoording onze sociale bescherming of ons recht op een gezond milieu aantast.'

Zijn er ook wetsveranderingen die naast het middenveld ook burgerrechten raken?

'Ja, de Vlaamse overheid wil dat wie een vergunning wil aanvechten zijn bezwaren vroeger en duidelijker formuleert. Vandaag kunnen in een beroepsprocedure namelijk vaak nog nieuwe argumenten worden aangebracht, die niet werden ingebracht tijdens het openbaar onderzoek. Dit is problematisch: juridische procedures zijn complex, zeker voor een gewone burger. Je moet al meteen een advocaat en diverse experts betalen om op de korte tijd van een maand een lijvig dossier in te dienen. Voor gewone burgers is dit niet mogelijk, en daarom heeft het Grondwettelijk Hof twee gelijkaardige pogingen in het verleden al vernietigd. De regeling wordt nu wat verfijnd, maar de essentie blijft hetzelfde.'

'De overheid wil zelf bepalen wie extreem is en wie niet'

Staan we echt machteloos tegenover deze evoluties?

'Zeker en vast niet. We hebben nog steeds waakhonden, zoals een kritisch middenveld, adviesorganen en onafhankelijke rechters. FIRM (het federale mensenrechteninstituut) en de Raad van State, afdeling wetgeving, hebben bijvoorbeeld al tweemaal negatief geadviseerd over het wetsontwerp-Quintin, zodat die zijn huiswerk opnieuw moet doen.'

Patricia Popelier is hoogleraar Overheid en Recht aan de UAntwerpen. Ze staat ervoor bekend om de grondwet voor iedereen toegankelijk te maken.

Kunnen we lessen trekken uit andere Europese landen?

'Mijn Poolse doctoranda, Aleksandra Kubinska, maakte met een collega een studie over de strijd van het middenveld in Polen en Hongarije. Beide landen hebben de afgelopen jaren sterk geworsteld met autoritaire regimes die de rechtsstaat hebben uitgekleeft. Hun vraag was waarom het middenveld in Polen met meer succes protesteerde tegen aanvallen op de rechters dan in Hongarije. Twee zaken vielen daarbij op. In Polen werkte het middenveld beter samen: een aanval op één van hen werd gezien als een aanval op allen. En hun boodschap was veel concreter. Niet, zoals in Hongarije: de rechtsstaat is in gevaar. Maar wel, concreet, waarom dat burgers trof. We moeten dus zien dat we voor elkaar blijven opkomen en dat onze stem de hele samenleving bereikt.'

Laat je stem horen en blijf geloven in verbinding! En: kom op 11 oktober naar de klimaatmars!

Gent in het heetst van de klimaatverandering

Ooggetuigenverslag uit de zomer van '26

Terugtrekkende gletsjers, stijgende temperaturen, waterbommen in Wallonië en Valencia. We wisten het allemaal. Maar weten is nog iets anders dan zelf ervaren. In de zomer van 2026 werd klimaatverandering persoonlijk. Ook in Gent.

txt_Toby Lauwerier pix_GMF

Mei 2026, een eeuwigheid geleden. Met het weer was er die dagen niets aan de hand. April had mooie lentedagen gebracht. Begin mei bleef de temperatuur nog aan de hoge kant, maar kregen we enkele flinke regenbuien over ons heen. Samen mopperen over het eeuwig wisselvallige Belgische weer was één van de laatste uitingen van een collectieve identiteit. We droomden van een zomer zoals Gerard Cox die meer dan vijftig jaar geleden bezong: *van haringgeur en zonnebrand - een zomer van een eeuw*.

De lente kwakkelde verder. Het hemelvaartweekend was het koudste in meer dan tien jaar. Op donderdag slaagde Goran Bregović er met zijn Balkandeuntjes nog net in Gent warm te dansen op Copa Dok. Op een totaal uitgerende vrijdag vonden slechts enkele moedige Gentenaars in regenponcho en winterjas de weg naar het festivalterrein.

Onwaarschijnlijk heet

En toen begon het. Op 22 mei tikte de thermometer voor het eerst 30 graden aan. De Graslei, de Blaarmeersen en de oevers van de Coupure liepen vol. 'Volgende week wordt het 37 graden', kopten de kranten in de tweede week van juni. *Het zal wel*, dacht ik nog, maar deze keer was het geen clickbait.

De tweede helft van juni waren Gent en grote delen van Europa in de greep van een onwaarschijnlijke hitte. Het onmogelijke was mogelijk geworden, concludeerden klimaatwetenschappers over de eerste hittegolf van 2026. Vijftig jaar geleden had dat niet eens kunnen gebeuren. De hittegolf die ons nu murw sloeg trof een geografisch veel groter gebied dan in de zomer van 1976, de nachten waren veel warmer en de hoge luchtvochtigheid maakte het het hittedeken echt ondraaglijk.

'Deze keer was het geen clickbait'

Broeikaseffect

De temperatuur in mijn op het oosten gerichte appartement steeg 's ochtends al tot een waanzinnige 41 graden. Ik had er tien jaar geleden nooit bij stilgestaan: mijn gebouw is totaal niet klimaatadaptief. De glazen balustrades en gevelbrede ramen zorgen voor een broeikaseffect binnenshuis. Het besef kwam hard binnen. Klimaatverandering was niet langer een expliciet weten, in de zomer van '26 werd het een impliciete ervaring. Daar kon geen airco tegenop.

Ik had het geluk dat ik enigszins kon vluchten voor de hitte, naar een frisse kantoorvloer of naar de tuin van vrienden. Anderen konden nergens naartoe, het hitteplan van de Stad dat koelteplekken bundelt, miste mogelijk zijn doel. Van overal uit de stad klonken ongewoon veel loeiende sirenes. Pas enkele dagen later wist ik zeker dat dat geen inbeelding was: de oversterftcijfers piekten.

Poëzie

Op 19 en 20 juni kregen we apocalyptische warmteonweers. De avondhemel boven Gent kleurde in een handomdraai ergens tussen gitzwart en donkergeel, dikke regensluiers trokken onstuimig over de

stad. Extreem weer in haar meest poëtische gedaante, het doek viel.

'De ongewoon veel loeiende sirenes waren geen inbeelding'

Rond die tijd verscheen het zomernummer van dit blad, met een artikel over een crisisoefening in Parijs met het oog op toekomstige temperaturen tot 50 graden. Die realiteit sloopt akelig snel dichterbij. Dat zag ik op de Europese temperatuurkaarten die ik deze zomer dwangmatig bestudeerde. Parijs was altijd nog enkele graden heter dan Gent. Vanaf Midden-Frankrijk tot in Zuid-Spanje piekte de temperatuur wekenlang tot 35 graden en meer en stonden bossen in brand.

Op 27 juni werd een nieuwe zomerstorm voorspeld. Lokale besturen in het hele land namen draconische maatregelen. Duizenden Katy Perry-fans

dropen ontgoocheld af in Werchter. Ook Gent kreeg een BE-alert: code oranje, onweer, van 21 uur tot 8 uur geen toegang tot parken en groenzones. Het is al een eind na middernacht wanneer het in Gent begint te druppelen, het onweer is een totale sof.

Geruststellende woorden

Daadkrachtig beschermden politici de bevolking tegen potentieel vallende takken, maar over de echte klimaatuitdagingen gaven ze nauwelijks een krimp. We moesten het doen met geruststellende woorden over terrasjes doen en met de klassieke zoektocht naar de verkeerde schuldigen. Succes verzekerd, elke uitspraak bediende een publiek.

Ondertussen regende het wekenlang niet, de droogte werd steeds dramatischer. Bomen staakten de strijd, eind juli leek de herfst al begonnen. Ik zag de microbosjes die GMF vorige winter naast mijn gebouw aanplante dag na dag meer verschrompelen. Zal al het werk

voor niets geweest zijn?

De drie zwemzones die de stad had aangekondigd gingen toch niet open. Er was te veel blauwalg in het water; ook dat zal er in de toekomst niet beter op worden door de klimaatverandering.

En het bleef maar duren. Midden augustus kregen we een derde hittegolf over ons heen. In het weekend van 15 augustus daalde de temperatuur eindelijk. Gent herademde maar de Hoge Venen stonden in brand. Stopt het dan nooit?

'Zal al het werk van GMF voor niets geweest zijn?'

Genoeg gewaarschuwd

We waren genoeg gewaarschuwd en wisten precies wat er ging komen. Maar pas deze zomer is klimaatverandering ook in Gent een onontkoombaar deel van ons dagelijks leven geworden - voelbaar, tastbaar, zichtbaar. Waarschuwingen konden we negeren, de herinnering aan de zomer van 2026 niet meer.

Bestel uw verse
koffie hier

Of kom langs
Brabantdam 55
9000 Gent

vandekerckhove
koffiebranderij
1884

Wist je dat investeren twee keer impact kan maken?

**Investeer in wooncoop en
doneer automatisch
elk jaar aan GMF**

Hoe werkt dat?
www.wooncoop.be/gmf

wooncoop

Deniz - 'The Clothing Loop is veel meer dan kleding wisselen'

Deniz Altuntas, 43 jaar
roots_Turkije

Deniz Altuntas groeide op in Adana in Turkije en trok voor haar studies naar Brussel. De liefde hield haar in België en na enkele jaren verkaste ze naar Gent. Hier richtte Deniz een duurzame mode-community op!

'Tijdens de coronapandemie las ik het tijdschrift *Flow* om mijn Nederlands te oefenen. Via een artikel leerde ik The Clothing Loop kennen, een initiatief dat circulaire mode omarmt. Het idee? Een grote tas vol kleren die een route langs allerlei leden van de Loop volgt. Elk lid haalt er de kleding uit die hij of zij graag wil houden en steekt er kleding in die een nieuw leven mag krijgen bij iemand anders. Het resultaat is een eeuwig reizende, zichzelf vullende tas vol mooie kledingstukken.'

'Ik was meteen enthousiast en wilde in Gent een eigen Loop oprichten. Maro, een Nederlandse Gentse, was even enthousiast als ik. Samen hebben we de Gentse Loop opgestart. De oprichting van onze Loop is dus heel internationaal en daar blijft het niet bij.'

'Bij de start maakte ik vooral reclame in mijn eigen netwerk en dat is erg internationaal. Zo had onze Gentse Loop in het begin vooral internationale leden! Vandaag is de groep nog steeds erg divers, ongeveer de helft van de leden is internationaal.'

'The Clothing Loop is veel meer dan kleding wisselen. Het is een echte community. We hebben een Whatsappgroep waarin we Clothing Loop outfits of weetjes over duurzame mode delen. Mensen uit het buitenland die in Gent komen wonen, zijn zoals ik vaak op zoek naar een community. Ik ben blij dat we met onze Loop op deze manier spontaan een gemeenschap hebben opgebouwd!'

txt_Jente Azou pix_Jurgen Remmerie

[Meer info op clothingloop.org](http://clothingloop.org)

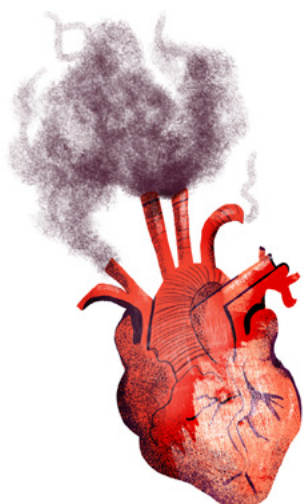

Cardioloog Peter Sinnaeve over de impact van lucht- en geluidvervuiling

'We onderschatten wat vervuiling met ons doet'

Het is een bloedhete dag begin augustus wanneer ik het Leuvense universitair ziekenhuis binnenwand. Overal zijn de ramen witgeschilderd om de zon buiten te houden. De teller staat voorlopig op tweeduizend hittedoden in ons land en ik kom praten met een man die verschillende van hen heeft zien sterven.

txt_ Bouke Billiet pix_ Andy Bruyninckx

Zestig graden

Het gesprek met Prof. dr. Peter Sinnaeve zou gaan over de gevolgen van lucht- en geluidvervuiling voor onze gezondheid, maar we staan natuurlijk ook stil bij de dodelijke hitte en moordende politieke nalatigheid. Iedereen ziet wat de klimaatverandering aanricht, maar sommigen zien het van wel héél dichtbij: 'Onze ambulanciers vonden een man op zijn terras, waar de temperatuur opgelopen was tot zestig graden. Dat overleef je niet. Ik deed tijdens de hittegolf in juni de hartbewaking op onze dienst spoedgevallen. Ik heb nog nooit zoveel mensen zien doodgaan als in die week, en ik draai toch al een paar decennia mee.'

Exposoom

In de loop der jaren is de prof almaar meer geïnteresseerd geraakt in het effect van omgevingsfactoren op onze gezondheid. Het duurt niet lang voor de term exposoom valt.

Dat moet u even uitleggen.

'Factoren zoals luchtvervuiling en geluidsoverlast behoren tot het exposoom. Die term komt van Thomas Münzel, een Duitse cardioloog en onderzoeker die zelf niet ver van de luchthaven van Frankfurt woonde. Het exposoom omvat alle omgevingsfactoren die van invloed zijn op je gezondheid, dus ook waar je woont, luchtkwaliteit, je sociaal-economische status, wat je eet, drinkt, rookt enzoverder. Münzel heeft heel interessant onderzoek gedaan. Hij ontdekte bijvoorbeeld dat een nieuwe landingsbaan op de luchthaven van Frankfurt een directe impact had op de overlevingsgraad van zijn patiënten. Door dat soort onderzoeken ben ikzelf ook

geïnteresseerd geraakt in de impact van lucht- en geluidvervuiling. Hart- en vaatziekten vormen voor vrouwen de belangrijkste oorzaak van vroegtijdig overlijden, voor mannen doen ze haasje-over met kanker. Artsen kijken vaak naar de traditionele oorzaken: diabetes, overgewicht, inactiviteit, roken. Maar er zijn dus ook veel niet-traditionele factoren uit onze omgeving en die werken heel complex op elkaar in. Wie het zich niet kan veroorloven om naast een bos te gaan wonen, moet misschien genoeg nemen met een huis langs een drukke autoweg. Je sociale context en de mate van luchtvervuiling waaraan je wordt blootgesteld zijn met elkaar verwant. Dat maakt

het voor wetenschappers niet gemakkelijk om de impact van afzonderlijke factoren te benoemen, maar dat mag natuurlijk niet als politiek excuus dienen om ze niet aan te pakken.'

Merkt u in het ziekenhuis de impact van fijnstof?

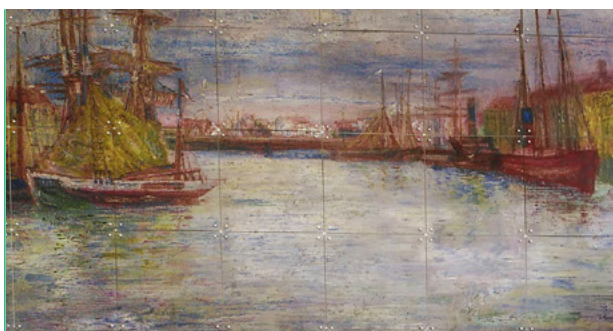
'Ja, meteen zelfs. Op windstille dagen met veel fijnstof zien wij meer patiënten op de dienst Cardiologie. We hebben dat bestudeerd met collega's van verschillende universiteiten. Ons land heeft een zeer fijnmazig en goed functionerend meetnetwerk. Dat hebben we te danken aan de ramp van de Maasvallei (in 1930 vielen in de buurt van Luik 67 doden door extreme smog, veroorzaakt door plaats-

elijke industrie). Zo weten we dus waar en wanneer er pieken zijn in luchtvervuiling. Aan de hand van postcodes van patiënten konden we een duidelijk verband zien tussen de woonplaats en het aantal infarcten.

In de stad is autoverkeer een belangrijke bron van fijnstof. De windstille canyons in onze oude steden zorgen voor een grote opeenhoping van luchtvervuiling. Het lawaai krijg je er gratis bij.'

Uw collega-arts Daan Van Brusselen noemt geïndividueeliseerd autoverkeer 'een groot maatschappelijk probleem met tal van kwalijke gevolgen'. Akkoord?

'Zeker. Ik heb ook twee auto's op de oprit staan, dat vertel

Peter Sinnaeve

_ Cardioloog in UZ Leuven

_ Doceert aan de KU Leuven

_ Schreef mee aan honderden wetenschappelijke artikelen met focus op aandoeningen van hart en kransslagaders

**GROENDAKEN
DAKTUINEN &
GROENGEVELS**

OOK VOOR
DOE-HET-ZELVERS

CANOPY

+32 (0)9 247 48 49
info@canopy-greenroofs.be
www.canopy-greenroofs.be

HOTA ERKENDE CV

**SAMEN BIO-ECOLOGISCH
BOUWEN MET HOUT**

**ZOEK JE EEN PARTNER VOOR JOUW
(VER)NIEUWBOW OF TOTAALRENOVATIE?**

CONTACTEER ONS VIA:
WWW.HOTA.BE/CONTACT OF INFO@HOTA.BE

DE GOEDE ZAAK

Bewuste catering gezocht?
Wij koken naar jouw smaak en budget
vanaf 35 p.

privé-feest   bedrijfsevent
workshop   teambuilding
www.de-goede-zaak.be

Ontdek onze webshop
met biologisch lekkers

seitan broodbeleg
ontbijtgranen
www.seitan.be

ik er meteen bij, al probeer ik zo vaak mogelijk naar hier te komen met de fiets, en naar Gent bijvoorbeeld ga ik met de trein. Maar al die auto's waarin maar één persoon zit, vaak een lease- of salariswagen, dat is een maatschappelijk onding. Met een eigen auto rijden, voor de deur parkeren, pakjes geleverd krijgen aan huis: we zijn enorm verwend, maar we betalen er een grote gezondheidsprijs voor. Dat valt echt niet te ontkennen.'

Vele tientallen Gentse zorgverleners riepen op om de lage-emissiezone te verstrengen. 'Wij zien dagelijks de ellendige gevolgen van luchtvervuiling', schreven ze. 'De LEZ is een effectieve maatregel.'

'Vanuit gezondheidsoogpunt is het inderdaad logisch om de meest vervuulende voertuigen te weren uit de stadsomgeving. Bizar ook dat dieselbussen nog niet geëlektrificeerd zijn. De consensusverklaring van de Europese cardiologen stelt duidelijk dat autoverkeer in de stad een zware impact heeft op de gezondheid, maar door de complexiteit van het onderzoek vindt een politicus die het tegendeel wil beweren ook altijd wel een of ander wetenschappelijk artikel. Ook de gezondheidsschade door houtkachels in de stad wordt trouwens nog altijd

flink onderschat. Ik vind dat heel raar: als ik fiets, probeer ik niet achter een dieselbus te rijden, waarom zou ik er dan een in mijn living zetten? We onderschatten met zijn allen wat vervuiling met ons doet. Het probleem is natuurlijk dat lucht- en geluidspollutie niet zichtbaar zijn. Ook niet voor dokters: als een patiënt tegenover je zit, zie je wel het overgewicht of de diabetes, maar niet de woonomgeving.'

Is lawaai echt zo'n moordenaar?

'Alleen al door geluidsvervuiling vallen er in Europa elk jaar 12.000 doden en ontstaan er bij 48.000 mensen cardiovasculaire problemen. Geluid is een raar iets. Dezelfde decibels waar je overdag geen last van hebt, kunnen 's avonds en uiteraard ook 's nachts ontzettend storend zijn. Denk aan je burens die zitten te babbelen op hun terras. Als zoiets zich vaker voordoet, krijgen mensen sneller diabetes, hoge bloeddruk en hartaanvallen. In het consensusdocument van de Europese cardiologen staat dat meer dan 1 op 5 Europeanen excessieve geluidspollutie ondervindt, en dat is nog een onderschatting. Mensen gaan dood aan lawaai. Vroeger dachten we dat dat ging om mensen die in een fabriek continu naast brullende machines staan, maar de gezondheidsschade kan al beginnen vanaf 45-50 decibel. Dat is weinig, hoor: gewoon straatlawaai, een beetje muziek 's nachts die slaapverstoring werkt. Dat activeert je waakzaamheid en het stresscentrum in je hersenen. Onderzoekers hebben een rechtstreekse

'Mensen gaan dood aan lawaai'

link vastgesteld tussen het stressniveau en ontstekingen die onze bloedvaten aantasten en zo op termijn zorgen voor infarcten.'

Gezondheid wordt vaak voorgesteld als een individuele verantwoordelijkheid. Maar aan heel veel factoren uit het exposoom kan je als individu maar weinig doen.

'Absoluut, en dat geldt ook voor onze genen. De individuele macht die je hebt over je gezondheid is vaak veel kleiner dan we denken. Er is heel veel onterechte culpabilisering. Er is een maatschappelijke tendens om mensen meer hun eigen verantwoordelijkheid te laten opnemen, en tegelijk hebben we almaar meer inzichten dat pakweg obesitas echt niet opgelost raakt met louter individuele wilskracht. Je genen, de economische situatie van je ouders en - dus - het voedselmoeras waarin je opgroeit met veel ongezond aanbod enzoverder, daar heb je allemaal niet veel vat op. Waaraan geven we ons geld uit, wat doen we ermee? Dat is meer maatschappelijk debat waard. Ik ben er sterk van overtuigd dat we met een collectieve en preventieve aanpak het meeste succes kunnen boeken en het meeste leed kunnen vermijden. Vaccins zijn een goed voorbeeld, een rookverbod op terrassen ook. De politiek heeft de sleutel in handen om met een doortastende collectieve aanpak onze omgeving gezonder te maken. En meer aandacht voor lucht en geluid is daarbij absoluut op zijn plaats.'

Gluren bij de buren

Op bezoek in Breda (National Park City)

Deze keer steken we de grens over en gaan we op bezoek in Breda, de Nederlandse stad die sinds 2025 de titel 'National Park City' draagt. Met een zak Gentse mastellen als cadeautje stap ik op de trein naar Breda.

txt_Sabine Huyghe pix_Breda National Park City

Daar ik word opgewacht door Joyce Vanderfeesten. Zij neemt me mee op een fietstocht door de stad en geeft een woordje uitleg.

'We zijn de vierde stad met deze titel, naast Londen, Adelaide in Australië en Chattanooga in de VS. Je moet het niet zien als een erkenning voor iets dat af is, het is meer een manier om kansen tot vergroening te zien. BNPC verbindt iedereen die die kansen ziet en iets onderneemt voor meer groen in de stad.

De visie van het gemeentebestuur sluit heel goed aan bij de onze, daar hebben we echt geluk

mee. Het is extra bijzonder omdat ook de VVD, de liberale partij die nogal eens de kant van de automobilist kiest, mee in het bestuur zit.

'Je moet het niet zien als een erkenning voor iets dat af is, het is meer een manier om kansen tot vergroening te zien'

We fietsen nu even langs de Groene Camino. Vroeger zag je hier in Brabant veel struwelen en hagen in het landschap, maar door verkaveling en de komst van prikkeldraad gingen die vaak verloren. Samen met een andere natuurvereniging en een wandelvereniging ontwikkelden we de Groene Camino, een door struwelen en hagen geflankeerde wandelroute dwars door de stad. Die passeert langs veel parken en groenstroken, maar we willen de route nog meer aangekleed zien met bomen, struiken en bloemen

zodat het een ecologische verbindingszone wordt. Inwoners kunnen hiertoe zelf initiatief nemen door middel van een wijkdeal, een afspraak tussen bewoners en de gemeente om de buurt groener, schoner en gezelliger te maken. Mijn eigen engagement is eigenlijk ook begonnen na zo'n wijkdeal die ik samen met een buurmeisje indiende.'

Is dit jouw job, of ben je vrijwilliger? En waar komen jullie middelen vandaan?

'Sinds september 2025 krijgen we een serieuze subsidie van de gemeente om ons werk op professioneel niveau te kunnen doen. We zijn nu met 5 zelfstandigen, elk met een kleine aanstelling. Ik werk vooral rond community management, het samenbrengen van mensen. Zo'n twee keer per jaar organiseren we een bijeenkomst waar we ideeën uitwisselen, resultaten vieren, en laatst was er ook een fotowedstrijd ... Verder is er onze ambassadeursgroep;

allemaal mensen met een hart voor de natuur, elk met hun eigen specialisatie. Van de overkoepelende stichting, National Park City, krijgen we geen fondsen, het is meer een kennisnetwerk.'

Ondertussen zijn we aan de hub van Breda National Park City beland. Joyce plukt allerlei lekkers uit een tijdelijke moestuin voor schoolkinderen uit de buurt. De oogst belandt in een heerlijke salade die we bij de lunch eten.

Ik zag hier een bord 'Straatboer' staan, is dat een beetje vergelijkbaar met de Gentse Geveltuinbrigade?

'Hier gaat het niet om geveltuinen maar om voortuintjes, vooral bij sociale woningen. Als die tuintjes groter dan 4m² zijn, komen ze in aanmerking voor begeleiding door De Straatboer. Zij, want het is eigenlijk een boerin, gaat dan een heus traject aan met de bewoners. Na het samen aanleggen van de tuin komt Straatboer nog een keer langs na een maand en na een half jaar, om te zien hoe alles loopt. Daarna zouden de bewoners het tuintje verder zelf moeten kunnen onderhouden.'

Na de lunch fietsen we naar de wijk Princenhage, waar een plukroute werd aangelegd, ook aan de hand van een wijkdeal. Vrijwilliger Marje-Louise legt ons uit hoe die tot stand kwam.

'Uit een werkgroep over het groen in Princenhage, kwam het plan om een aantrekkelijke wandelroute voor mensen én voor insecten en bijen te creëren.

De route loopt door het centrum van de wijk, langs scholen, langs een ecologisch beheerd park, en ook langs de afwatering van een bekend meubelbedrijf. Die vijver was niet toegankelijk, dus legden we een pad aan zodat de bewoners van het aanpalend woonzorgcentrum er nu lekker kunnen wandelen. En we creëerden extra speelplekjes zodat het ook voor kinderen een avontuurlijke route is.

We kregen heel veel hulp van de gemeente; we werden begeleid door een landschapsarchitect en een specialist eetbaar groen. Langs de plukroute van 3,5 km kunnen bewoners fruit en noten plukken of rapen, een oogstkalender toont wat waar groeit en wanneer het geoogst kan worden.

Zo'n 50-tal vrijwilligers onderhouden de plukroute, waarvoor we één keer in de maand een werkdag organiseren. De gemeente onderhoudt omwille van veiligheidsredenen wel zelf de bomen.

De Princenhage Plukroute is een heel laagdrempelige manier om bij mensen liefde en respect voor de natuur te kweken, het brengt bewoners ook in contact met elkaar. Er staan infoborden en we organiseren ook momenten waarop bijvoorbeeld de stadsecoloog uitleg komt geven.'

'De Princenhage Plukroute is een heel laagdrempelige manier om bij mensen liefde en respect voor de natuur te kweken'

Op de terugweg legt Joyce uit wat voor haar Breda National Park City zo succesvol maakt: 'Mensen kunnen zelf initiatief nemen om meer groen in de buurt te creëren. Als ze er zelf mee zorg voor dragen, is er meer kans op slagen. Samen kunnen we heel veel bereiken.'

[Lees meer op bredanationalparkcity.nl](https://bredanationalparkcity.nl)

INSLAG

Armedangels - Servedge Kings of Indigo - Leila

Dit seizoen zijn debardeurs de trend! Onze merken brengen ze in uiteenlopende materialen en pasvormen. Een stuk dat het hele jaar doorgedragen kan worden. In de zomer als topje, in de winter als trui of vestje. We voorzien een ruim aanbod aan hemdjes, longsleeves, truitjes en t-shirts om ze mee te combineren.

Twothirds

Veel nieuwe jeans! Waaronder de geliefde balloonfit Leila van Kings of Indigo in donkere kleuren. De Servedge jeans van Armedangels is extra stevig aan de naden om nóg langer mee te gaan.

Ook voor heren zijn er nieuwigheden. Een nieuwe kleur van de populaire Larry van Kuyichi, van 100% post-consumer recycled katoen.

Armedangels

Armedangels

Thinking MU

Wolvis

Dit seizoen brengt Wolvis opnieuw een grafisch sterke collectie. De ontwerpen zijn gebouwd rond het Times New Roman lettertype.

Naast sjaals en accessoires, ook kleurrijke en warme truien van merinowol.

Nieuw: Genesis

Deze herfst verwelkomen we een nieuw sneakermerk bij Inslag: Genesis! Comfortabele sportieve stijlen in frisse kleurencombinaties. We kozen een reeks veganistische modellen. Daarvoor gebruikt Genesis plantaardige innovatieve alternatieven zoals rietsuiker "suede" en vegan leder van maïsafval. Ook gerecycleerde materialen zoals PET-flessen en rubber. Eerlijke en veilige werkomstandigheden zijn essentieel voor Genesis. Ze produceren in Azië en Portugal in gecontroleerde kleinschalige fabrieken. Het transport naar Duitsland gebeurt met de trein.

OP TOUW

Kledingstuk met een vlek of een gaatje? Dit najaar organiseren we workshops visuele herstelling en zeefdrukken om deze te fixen. Zo kunnen ze weer gedragen worden.

Check onze website en Instagram voor de volledige agenda van Op Touw, de recreatieve ruimte boven de winkel.

@inslaggent
hello@inslag.gent
+32 463 31 63 20

www.inslag.gent

Brabantdam 63, 9000 Gent

ma: 13 – 18u
di – za: 10u – 18u
shopopzondag: 11u – 18u

De wil van Jill

De fermette is de vijand. Dat zeg ik niet, dat zegt de Boerenbond. Die publiceerde in mei nog cijfers waaruit blijkt dat gemiddeld 1,8 landbouwsites per dag zonevreemd vergund worden. In het Nederlands: ooit-hoeves waar een woning of ander niet-agrarisch gebouw van gemaakt werd. Ofte: 'fermetisering'. Natuurpunt is het met de Boerenbond eens (ja, dat leest u goed), en pleit voor een fermettetaks.

Ik ga ze met plezier betalen. Want ik beken maar gewoon meteen: ik ben fermettist. Het is te zeggen: ik kocht een oude hoeve, inclusief stuk land. Een dat we hebben 'gered' van de gangbare landbouw.

Spelen en telen, dat is het niet zo heel erg afgelijnde plan met onze hectare grond in Zevegem. De rode draad: kweken wat ons en anderen blij maakt. Passeerden al de revue: hennep, tulpen, graan en een jaarlijks lenteconcert.

Dat onze graanopbrengst in aantal tonnen volgens de gangbare landbouw een goede grap is, is wat mij betreft prima. Want wat ik zie, is dat onze ploeterversie van landbouw op zijn zondags heel andere opbrengsten biedt.

Toen we vorig jaar voor de eerste keer ons Lenteconcert organiseerden, hingen we er een foto op van Helmut Kohl en François Mitterrand die mekaar de hand reiken. Twee wereldmachten die de vrede herbevestigden, lang na de Tweede Wereldoorlog. Een beetje ongemakkelijk: de vrede voelt ondanks al die jaren toch nog vers, de wonden ook. Een gebaar dat frêle oogt, maar ook hoop in zich draagt.

Nu, ik heb geen invloed op de staat van de wereld, noch op de omschakeling van de landbouw naar een nieuw model. Ik heb daar ook niet voor gestudeerd, of alle statistieken juist onthouden. Ik ben niet goed in statistieken.

De fermette is de vijand

Jill Mathieu

Schrijver en fermettist bij Velden van Welden

Maar wat ik wel kan - of toch probeer - is graan kweken voor bier en zonnebloemen voor het plezier. En vooral: een heel dorp samenbrengen rond een podium van strobalen. Boer Koen kwam met zijn tractor meermaals zaaien en maaien. Onze zoektocht naar goed brood (het soort dat kraakt van buiten en een klein beetje nes is van binnen), bracht ons bij de IJzerkotmolen: een reliëf dat van onze oude graansoorten bloem maalde. Met de rest van het graan kwamen we terecht bij de biermakers van Dok. Als de tulpenbollen 's winters in de grond gaan, dienen nobele onbekenden zich aan om hun rug te breken in ruil voor dankbaarheid en een plastic bekertje soep. En nu, aan het eind van de zomer, oogsten we met kindjes en pintjes, voor het eerst allebei van eigen makelij.

En dan denk ik: misschien is iets heel kleins, heel dichtbij, eigenlijk wel veel groter dan al dat gedonder over de teloorgang van het landbouwwareaal. En misschien staan we toch niet machteloos, op dat grote strijdtoneel van wereldmachten, of dat kleinere strijdtoneel van maaidorsers versus pieren. Nee, we staan niet machteloos, we moeten gewoon het strijdtoneel verkleinen. En het woord 'strijd' laten varen. 'Act locally, heal globally' zei Jane Goodall daarover. Awel: graag.

Voortaan

Voortaan kiezen voor een duurzame levensstijl vraagt om nieuwe gewoontes. We helpen je graag op weg met enkele huis-, tuin- en keukentips. Klein begonnen ...

Duurzame kerstbomen bij RenTree

Geef je kerstboom een tweede leven

Ik weet het. Het is nog zomer. Kerst staat nog lang niet voor de deur.

Je moet het me vergeven: ik ben getrouwd met een kerstfanaat die het volledig gelegitimeerd vindt Mariah Carey door de boxen te laten schallen van zodra de zomer op zijn einde loopt. Na 15 jaar huwelijk werd ook ik geïnfecteerd.

Het lijkt dus wat voorbarig, maar toch de vraag: al aan je kerstboom gedacht dit jaar? Koop je een boom bij RenTree, dan krijgt die namelijk een tweede leven.

RenTree is een duurzame onderneming die financieel journalist Enak Segers vier jaar geleden opstartte. 'Ik ben, naast mijn werk voor de financi-

ele wereld, altijd op zoek gegaan naar hoe ik zelf kan ondernemen met een sociale of ecologische impact,' zegt hij. 'Zo leidde ik een tijdje een project met gedetineerden, en sinds vier jaar verkoop ik duurzame kerstbomen.'

Toen Enak ontdekte dat een kerstboom vijf tot twaalf jaar moet groeien om vervolgens vier weken onze woonkamers te sieren en weggegooid te worden, dacht hij: dit kan beter. 'Een kerstboom is een levend wezen', zegt hij, 'geen consumptieproduct.'

Het concept is simpel: jij bestelt een boom, pikt hem op of laat hem aan huis leveren. Nadien komt RenTree jouw boom terug ophalen om uit te planten.

Vrolijke kerst alvast!

Meer info over RenTree vind je hier: <https://www.rentree-kerstbomen.be/>

txt_Anke de Sagher pix_Enak Segers

Boetseer eens een Gents Beest!

Zelf duurzame plasticine maken

Op zoek naar een leuke activiteit met de *klein mannen* om op een regendag uit je hoed te toveren? Hier is een magisch, simpel recept om zelf boetseerlei te maken - de kans is groot dat je alle ingrediënten gewoon in huis hebt. *Abra Cabakpoederabra!*

1 kop bloem en 1 kop water, een half kopje zout, 2 eetlepels (wijnsteen)bakpoeder, 1 eetlepel olijfolie. Gooi daar nog wat natuurlijke voedingskleurstof (of bijvoorbeeld kurkuma) bij, en je maakt zo je eigen duurzame play-doh!

Het is een recept zonder echte stappen wegens te eenvoudig. Doe water en olie in een pannetje, meng de droge ingrediënten goed door elkaar en voeg ze toe aan het pannetje. Warm die vervolgens zachtjes op en roeren, blijven roeren, roeren! Net zo lang tot je een vaste deegbal krijgt.

Laat de deegbal heel even afkoelen, kneed daarna nog eens goed door en klaar: boetseren maar! Een 'Gents Beest' bijvoorbeeld!

Optioneel kan je voor het kneden nog een paar druppels etherische oliën toevoegen als je daar fan van bent.

Bewaar het goedje luchtdicht in de koelkast, en je hebt altijd speelplezier binnen handbereik - wel duidelijk noteren op het recipiënt dat dit geen maaltijd is!

Heb je zelf goede ecologische DIY-tips? Stuur ze naar frontaal@gentsmilieufront.be!

txt_Thijs Michiels pix_Veerle Vercruyck

Umuceri amashu n'ibishyimbo

Vegan klassieker uit Rwanda

kooktijd

skills

Dit typisch Rwandees gerecht betekent letterlijk 'rijst, kool en boontjes'. Simpel, maar overheerlijk en voedzaam! Dit recept komt uit de campagne 'Proef de wereld' van Pleegzorg Vlaanderen i.s.m. ProVeg, die verhalen en recepten van jonge vluchtelingen in de kijker zet.

txt_pix_Pleegzorg Vlaanderen

Ingrediënten:

- 3 koppen droge bonen
- 1 teentje knoflook
- 1 ajuin
- 1 eetlepel palmolie
- 1 spitskool
- 2 rijpe tomaten
- 70 g tomatenpuree
- 1 theelepel olie
- zout
- 400 g rijst
- 1 avocado (optioneel)

Bereiding

- Laat de bonen een nacht weken. Spoel ze om en kook ze in een grote pot met water, een teentje knoflook en 1 theelepel olie in ongeveer 2 uur gaar. Voeg regelmatig water toe indien nodig. Giet het water af en laat de bonen afkoelen.
- Was de spitskool en snij ze fijn. Zet een kookpot op het vuur met 1 eetlepel palmolie erin. Doe de spitskool erbij en schep goed om, zodat alle kool met de palmolie gemengd is. Blijf roeren terwijl de spitskool slinkt. Kook ondertussen de rijst gaar.
- Snij de ajuin en tomaten in blokjes. Voeg ze samen met de tomatenpuree en een snuifje zout toe aan de spitskool. Meng goed en voeg wat water toe zodat het niet aanbakt. Zet een deksel op de pot en roer af en toe tot de spitskool gaar is.
- Roer de gekookte bonen erdoor en meng goed. Voeg wat water toe, zet het deksel op de pot en laat nog even sudderen op een laag vuur.
- Serveer warm met de rijst en eventueel avocado
- Uryoherwe n'ibiryoy byawe - eet smakelijk!

Dit recept komt uit het thuisland van Alice (19) en Edda (21), die al 6 jaar in België wonen. In Rwanda werd het te onveilig, waardoor ze naar hier vluchtten. Lees meer over pleegzorg voor jonge vluchtelingen op pleegzorg.be

Een batterij erbij?

Welkom in de wereld van de stekkerbatterij

Je kan de laatste maanden geen krant openslaan of je leest een artikel over thuis- en stekkerbatterijen. De thuisbatterij is al helemaal ingeburgerd; meer dan 174.000 Vlamingen hebben er al eentje. De stekkerbatterij is de nieuwe kleine broer, die sinds vorig jaar aan een stevige opmars bezig is. Tijd om ook ons licht eens op te steken.

txt_An Van Hemeldonck pix_GMF, Energent

Waarom een batterij?

Sinds de terugdraaiende teller voor zonnepanelen definitief tot het verleden behoort, is de interesse in een batterij sterk toegenomen. Met een batterij kan je de zonnestroom die jouw zonnepanelen overdag opwekken – vaak op een moment dat je er niet bent – opslaan en later benutten. Kom je dus 's avonds thuis, gebruik je die opgeslagen stroom en hoef je minder elektriciteit van het net te halen. Bovendien is de kostprijs van een batterij de laatste jaren fel gedaald.

'Haal minder stroom van het net'

Welke batterij?

Ga je voor een thuis- of een stekkerbatterij? Het verschil zit vooral in de capaciteit, de kostprijs en performantie. Een thuisbatterij is een professioneel geïnstalleerde batterij met een hoge capaciteit, waarbij een keuring nodig is. Een stekkerbatterij is compacter en daarnaast maakt het niet uit

welk type omvormer je hebt. Zeker als je al zonnepanelen hebt, is een stekkerbatterij vaak goedkoper en eenvoudiger dan een thuisbatterij.

Plug it in en EMS

Een stekkerbatterij wordt ook een plug-and-play batterij genoemd. Steek je ze dus gewoon in het stopcontact en loopt alles vanzelf? Helaas niet. En als je er echt het maximale uit wil halen, komt er nog meer bij kijken. Een stekkerbatterij wordt daarom soms gecombineerd met een energiemanagementsysteem (EMS). Zo'n EMS stuurt de stekkerbatterij slim aan en bepaalt wanneer je batterij op- en ontlad. Aangevuld met een dynamisch tarief kan zo'n slimme sturing inspelen op de wisselende elektriciteitsprijzen.

Reality check!

Om te weten hoe het nu echt zit met die stekkerbatterijen, gaan we langs bij twee Gentenaars.

GMF'er Steven plaatste zelf zijn stekkerbatterij

'Ik volg al lang het energieverbruik in ons eigen huis op. Na onze verbouwing plaatsten we zonnepanelen en later een warmtepomp. Door de media-aandacht voor de stekkerbatterij ben ik online begonnen zoeken. Ik wilde in de eerste plaats minder elektriciteit van het net halen, maar daarnaast ook ontdekken hoe alles precies werkt en uitpuzzelen wat er allemaal kan.'

Of de installatie vlot ging? 'Ik had het toch minder complex verwacht. Het heeft me best wat tijd gekost om de stekkerbatterij te starten. Je moet een notie hebben van je elektriciteitskringen en hoe je wifi werkt. Mijn ouders bijvoorbeeld zouden de installatie zelf niet kunnen uitvoeren. Af en toe duikt er nog een probleem op, maar omdat ze op een zichtbare plek staat, zie ik dat snel en los ik het op.'

'Ik ben mijn eigen EMS'

Is Steven tevreden? 'Vree tevreden! Ik ben een believer. Ik ga nu richting acht maanden waarop ik geen enkel kWh elektriciteit van het net haal. De terugverdiendtijd was niet mijn hoogste doel, maar zelfs die zal goed meevallen. Ik schat dat ik zo'n 350 euro per jaar bespaar. En ik blijf spelen met de instellingen en de grafieken opvolgen. Een extra EMS heb ik niet nodig, want ik ben mijn eigen EMS.'

Disclaimer: De productie van een batterij heeft natuurlijk een CO₂-impact. Toch valt die volgens energie-expert Joannes Laveyne goed mee en verdient zelfs de vuilst geproduceerde batterij haar koolstofschuld binnen enkele jaren terug.

Energenter Korneel ontwikkelde Wattklaar

Zelf een stekkerbatterij plaatsen vraagt wat technische kennis, handigheid en vooral goesting. Wie dat niet heeft, kan terecht bij Wattklaar van Energenter, legt projectcoördinator Korneel uit: 'Als energiecoöperatie ontzorgen we al meer dan tien jaar burgers, die hun huis duurzamer willen maken. Dat begon ooit met ons project Zonnestad voor zonnepanelen en thuisbatterijen. Nu stekkerbatterijen populair worden, staan we opnieuw klaar met onafhankelijk advies en begeleiding. Want echt plug-and-play zijn stekkerbatterijen niet en bovendien is de informatie op de markt niet altijd even betrouwbaar.'

'Een veilige installatie is belangrijk'

Hoe verloopt Wattklaar? 'Je geeft online enkele gegevens over je zonnepanelen door, waarna Wattklaar je thuissituatie snel analyseert. Je krijgt een voorstel op maat, met of zonder EMS, en een inschatting van de terugverdiendtijd. Heb je nog vragen, kan je met onze experts bellen. Blijkt een stekkerbatterij toch niets voor jou, dan zeggen we dat ook.'

Korneel benadrukt het belang van een correcte installatie: 'Een partner-installateur zorgt bij je thuis voor veilige aansluiting op je elektrisch circuit. Je krijgt daarnaast uitleg over het gebruik van je stekkerbatterij en de bijhorende app.'

Het prijskaartje? 'De combinatie van grondige begeleiding en installatie aan huis maakt een stekkerbatterij via Wattklaar duurder dan wanneer je ze zelf koopt en installeert. We richten ons sowieso op het grote publiek, niet op de handige doe-het-zelver. Net voor de zomer ging Wattklaar van start en de eerste deelnemers klinken alvast positief.'

Bij vdk bank zit je drie keer goed:

- ✓ voor als je zelf telt
- ✓ voor als je elke cent telt
- ✓ voor als je vindt dat de toekomst van de planeet telt

Open je gratis jongerenrekening tot je 30 jaar.
Info en voorwaarden op vdkbank.be.

Beesten

~~Stadsplant~~ Ambassade KerstbalKever

De Geveltuinbrigade verrijkt al jaren de stad voor duizenden Gentenaars. En dan heb ik het niet alleen over de klimplanten die de gevels sieren, of de vaste planten die de klimmers vergezellen; door geveltuinen aan te leggen creëren we waardevol habitat voor dieren. In 2026 staat de beestige stad bij GMF centraal, daarom transformeert de stadsplantambassade dit jaar in beestenambassade: iedere frontaal een dierlijke geveltuinbewoner in de schijnwerpers. Deze editie: het rozemarijngoudhaantje (*Chrysolina americana*).

txt_Daniël Vernooy pix_Bieke Vanherrewege

Het rozemarijngoudhaantje is zeer algemeen in Gentse geveltuinen. Kijk op rozemarijn, lavendel, echte tijm of echte salie, en je vindt ze gegarandeerd: blauw-groene kevers met paarse strepen, glimmend als kerstballetjes. In de zon fonkelen ze prachtig. Ze zijn niet inheems – hun oorsprong ligt, net als die van de meeste aromatische planten waarop ze leven, in Zuid-Europa, Noord Afrika en het Midden-Oosten.

Er wordt wel eens laatdunkend gedaan over de biodiversiteitswaarde van geveltuinen. Verkoeling en ontharding, oké, maar dragen die klei-

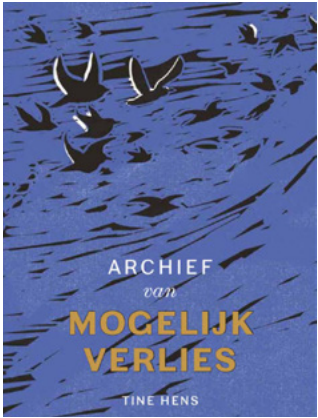
ne stukjes groen, vaak vol exoten, echt bij aan biodiversiteitsherstel?

Dat doen ze wel degelijk. Onderzoeker Joeri Morpurgo (Universiteit Leiden) bestudeerde 65 geveltuinen in Amsterdam en Den Haag. Zijn conclusie: de bijdrage aan stedelijke biodiversiteit is aanzienlijk. Hij vond ook een correlatie tussen het aantal soorten planten per geveltuin en het aantal soorten insecten; zo veel mogelijk soorten planten in de geveltuin is de boodschap. En geen onkruid wieden.

'Blauwgroene kevers met paarse strepen, glimmend als kerstballetjes'

Opvallend (en omstreden) in zijn onderzoek was dat er weinig verband bleek tussen insectendiversiteit en de herkomst van de planten. Veel exoten ondersteunen in stedelijke context evengoed insectenpopulaties. De angst voor invasieve exoten is terecht – menig ecologische ramp is veroorzaakt door invasieve exoten – en inheemse planten blijven cruciaal voor herbivoren. Toch vraagt de stad vaak een andere aanpak. In geveltuinen op zuid-georiënteerde muren zijn de aromatische Mediterrane kruiden populair als vaste planten. Met steeds warmere zomers, zijn het deze exoten die het goed blijven doen. En zo krijgen we er prachtige kevers als het rozemarijngoudhaantje erbij.

Tine Hens, *Archief van mogelijk verlies*, 2025, Epo, 296 pagina's

'Hens doorweeft haar zoektocht, meestal per trein, uitzonderlijk eens per deelwagen, met anekdotes uit haar eigen leven, waaruit steevast een grote betrokkenheid blijkt'

Zin om mee te lezen met onze boekenclub? Stuur een mailtje naar boekenclub@gentsmilieufront.be!

Archief van mogelijk verlies

Een ode aan wat de mensheid willens nillens kwijtraakt

Tine Hens' relaas van wat we allemaal aan het kwijtraken zijn, is persoonlijk, gevoelig en authentiek, maar niet om vrolijk van te worden.

txt_Kobe_Boussauw

Als lezer word je meegevoerd langs smeltende gletsjers, uitdunnende spreekwenzwermen en de verdwijnende zang van de leeuwerik. De bezongen schoonheid van de 'elektronische' roep van de vroedmeesterpad en de kievit, het mysterie van de voortplanting van de paling, het wonderlijke van zwermen vuurvliegjes en de uitgestrektheid van gletsjers en het uitspaniel zelf worden overschaduwd door de sluipende teloorgang van dit alles.

Dat soorten kunnen verdwijnen weten we al sinds de laatste dodo werd opgegeten, maar dat wilde dieren, planten en andere natuurfenomenen ook in aantal snel afnemen is iets waar maar weinigen zich bewust van zijn. Grotere zoogdieren en vogels gaan steeds minder vaak op in de massa, de status van elk individu is bekend, sommige krijgen zelfs een eigen naam, zolang ze er zijn tenminste. Oprukkende landbouw, vervuiling en verstedelijking dragen een belangrijke verantwoordelijkheid daarvoor, maar een deel van de verdwenen palingen en zangvogels werd eenvoudigweg gevangen en verorberd.

Tussen de bedrijven door organiseert de auteur zelf haar kleine verzet, door sommige schijnbaar onwetende of ontkennende betrok-

kenen op hun verantwoordelijkheid te wijzen. De gletsjerjournalist die met elke vlucht naar een verdwijnende ijskap zelf zeven kubieke meter ijs doet smelten, het reisbureau dat vindt dat er in Roemenië nog genoeg leeuweriken zijn om ze als jachtwild aan te prijzen, en de organisator van een palingfestival die geen idee heeft dat zijn concept met uitsterven bedreigd is. Hens spreekt over landschaps- en ecologenpijn, maar beperkt zich niet tot officieel levende wezens. Ook sneeuw, duisternis en stilte lijken we onherroepelijk kwijt te geraken.

Hens doorweeft haar zoektocht, meestal per trein, uitzonderlijk eens per deelwagen, met anekdotes uit haar eigen leven, waaruit steevast een grote betrokkenheid blijkt. Soms levert het verzet iets op, zoals het protest tegen een snelweg in de Pyreneeëse Aspevallei waartegen ze dertig jaar geleden zelf actie voerde. Maar globaal is er weinig reden tot optimisme. Voor de brulboeien die op sociale en andere media de redding van de mensheid (de lat ligt laag) verkondigen dankzij kern-energie en GGO's is Tine Hens de sfeerspons van dienst. Maar ze heeft wel een prachtig project afgeleverd, dat met de bijpassende houtsnedes, een soundscape en een expositie veel meer is dan louter een boek.

Boomarmoede in 't Rabot

Check van de Gentse bomenkaart

Hey, ik ben Len Malengier, student landschapsontwikkeling aan KASK, stagiair bij Gents MilieuFront en voor de gelegenheid ook gast-schrijver in Frontaal! Voor mijn stage bij GMF trok ik begin juni op ontdekkingsstocht door de wijk Rabot-Blaisantvest met een duidelijke missie: de officiële 'Gentse bomenkaart' van Stad Gent toetsen aan de realiteit. Wat blijkt? De meeste bomen staan weldegelijk op de kaart, maar helaas verkeren er (te) veel in een jammerlijke staat. Ze zijn ziek, dood, of soms simpelweg verdwenen.

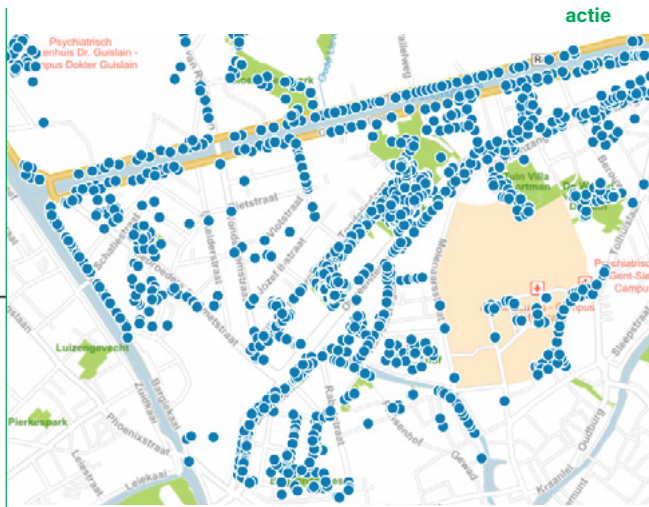
txt_Len Malengier pix_Len Malengier, Stad Gent

Het lot van stadsbomen

Het is geen geheim dat stadsbomen een zwaar leven leiden. Verharding, ruimtegebrek, droogtestress, vervuiling, vandalisme en beschadiging eisen hun tol. Meedogenloze ziektes en plagen feesten op de homogene bomenrijen in de wijk. Straten zoals de Gasmeterlaan en de Blaisantvest staan vol met exacte klonen. Wordt er één geveld door een plaag, dan zal de rest gauw volgen. Hoewel biodiversiteit meer en meer de trend wordt, kiest de Stad bij vervanging nog te vaak automatisch voor dezelfde boomsoort. Ruimte en zuurstof zijn uiterst schaars in de postzegels die plantvakken worden genoemd. Het is op straat dan ook vaak zoeken of een boom een nieuwe aanplant is, of in de aftakelingsfase verkeert.

Nood aan bomen

Bomen zijn onmisbaar in de strijd tegen stedelijke opwarming: ze zuiveren de lucht, slaan CO₂ op, bufferen water en stimuleren onze mentale en fysieke gezondheid. Daarom is de situatie in het Rabot zo prangend. Met 52,9 inwoners per hectare ligt de densiteit in het Rabot drie keer hoger dan het Gentse en twaalf keer hoger dan het Belgische gemiddelde. Omdat het gemiddeld inkomen er een pak lager ligt,

hebben bewoners minder ruimte en kansen om in kwalitatief groen te vertoeven. De wijk scoort dan ook erg slecht op de 3-30-300-groennorm van Cecil Konijnendijk voor gezonde steden: iedereen kan minstens 3 bomen zien vanuit zijn raam, de wijk heeft 30% kroonbedekking, en je woont op maximaal 300 meter van een park. Vooral de Wondelgemstraat en het westen van het Rabot hinken zwaar achterop. Gelukkig zijn er lichtpuntjes zoals het Boerenhof en het Park van Ooit. Die verborgen parels bruisen van het leven en creëren verbinding voor de Rabotiens en de natuur. Er liggen in de wijk nog genoeg restruimtes met groene-oase potentieel.

'Ruimte en zuurstof zijn uiterst schaars in de postzegels die plantvakken worden genoemd'

Bottom-up bomenkaart

De bomenkaart up-to-date houden en dode bomen vervangen is op Gentse schaal monnikenwerk. Gelukkig is er volgens mij een logische oplossing: betrek de buurt! Er zijn meer dan genoeg geëngageerde burgers die willen helpen aan een groene buurt. Dat bewijzen zelfs enkele boomloze straten in de wijk: er hangt een gezellige, propere sfeer dankzij een overvloed aan fleurige geveltuintjes! Het initiatief van de bewoners maakt het verschil. Dit is dan ook exact de missie waar we ons met GMF en de Geveltuinbrigade dagelijks voor inzetten: een duurzame, groene stad van, voor en door de Gentenaars.

Len, trotse stagiair bij GMF

Meer weten over bomen in Gent? Tijdens mijn stage hielp ik mee de Gentse bomenwandelkaart te maken. Lees er alles over op gentsmilieufront.be/gentinbomen

help
mee

Heb je zin om ook
vrijwilliger te worden?
Laat het ons weten!
info@gentsmilieufront.be

Jean-François - 'Wij zijn eigenlijk dieren met schoenen aan'

Landschapsarchitect Jean-François Van den Abeele was 20 jaar lang één van de gezichten van ontwerp bureau Fris in het Landschap. Vandaag maakt GMF dankbaar gebruik van zijn expertise. Ik ontmoet Jean-François in een realisatie van zijn vroegere bureau: het bomenrijke Sint-Baafskouterpark in Sint-Amandsberg.

Wat doe je bij GMF? - Ik ben actief in de groep van de Gentse Brousses, waar we ons inzetten om minibosjes aan te leggen op publiek of privaat terrein. Met een vijftal vrijwilligers bestuderen we luchtfoto's en gaan we de fiets op om geschikte locaties te zoeken én te realiseren.

Zo is het bijvoorbeeld gelukt om een bosje aan te leggen op privéterrein van een appartementencomplex aan de Groene Vallei. Dat is aangeplant met een school uit de buurt. De bewoners waren zo enthousiast dat ze op eigen initiatief een tweede bosje geplant hebben. En nadien heeft de Groendienst in de directe omgeving een derde bosje gerealiseerd. Opnieuw samen met een school.

Waar haal je voldoening uit? - De samenwerking met stadsdiensten, private partners, bewoners... Mensen meekrijgen in een positief verhaal rond natuur. Wat ik wel heel belangrijk vind, is dat er op het terrein iets wordt gerealiseerd. Zorgen dat mensen opnieuw connectie met de natuur kunnen maken is voor mij de essentie van alles.

Fris in het Landschap heeft een pioniersrol vervuld als het gaat om natuur in de stad, duurzaamheid en participatie. Hoe beoordeel je het beleid van de stad Gent op die aspecten?

- Het is fijn om te zien hoe Gent het ecologisch groenbeheer echt goed heeft uitgebouwd. We zien de stad dan ook als een partner om hier samen aan te werken en elkaar uit te dagen en te inspireren. Wat ik wel merk is dat de stad zich wat vast

rijdt in regeltjes, waardoor belangrijke kansen onbenut blijven. Zo hanteert de Groendienst een minimumomvang van plantvlakken voor bomen. Maar in dichtbebouwde wijken is dat niet haalbaar, terwijl de nood aan vergroening daar juist het grootst is. Ervaring leert dat ook kleinere plantvlakken voldoen, zolang je er maar voor zorgt dat de bodem voldoende diep doordringbaar is voor de boomwortels.

Eenzelfde probleem stelt zich met de 3m afstandsregel tot gebouwen. Bij een strikte toepassing zijn er in dichtbebouwde wijken nauwelijks plekken voor bijkomende bomen. Ten slotte plant de stad nog te veel zuilvormige bomen, waardoor het veel lastiger is om 30% kroonbedekking uit de 3-30-300 regel te halen.

Die regels zijn er ook om eventuele klachten van bewoners te vermijden, maar ik denk dat we nood hebben aan meer maatwerk. En dat we nog meer in gesprek moeten gaan met bewoners. Enerzijds om de urgentie uit te leggen, maar ook om hen gerust te stellen: die boom zoekt toch het licht... die gaat niet in uw huis gaan groeien.

Kan GMF hierin verandering brengen? - Dat is wat we proberen door te praten met de stadsdiensten, om samen die boodschap uit te dragen naar de Gentenaar. Want de natuur is onze bondgenoot. Wij zijn eigenlijk dieren met schoenen aan. De helft van onze cellen behoort toe aan bacteriën en schimmels, zonder dewelke we niet zouden leven. Uit onderzoek blijkt dat kinderen die opgroeien in contact met de natuur veel minder last hebben van allergieën dan kinderen uit natuurarme buurten. Het park waar we hier zitten is ook op die manier ontworpen: kinderen kunnen overal spelen en ravotten en zo in contact komen met de natuur.

Wat hoop je nog te bereiken? - Dat de stad inziet dat het alle hens aan dek is. De hitteperiodes volgen elkaar nog sneller op dan verwacht. Elke boom die we nu aanplanten maakt veel meer kans om aan te slaan dan bomen die pas over 10 jaar worden geplant.

Voor de komende 10 tot 15 jaar zijn heel wat extra parken gepland. Deze volledig op korte termijn realiseren gaat niet omwille van beschikbare budgetten, maar het moet wel haalbaar zijn om nu al bomen en kleine bosjes aan te planten. Dan kunnen die nu al beginnen groeien. Wacht niet.

txt_Bert Barla pix_Jurgen Remmerie

MEET Jules #39: JULES, DE SUPERHELD

DIT NAJAAR IN DE BIOSCOOP:

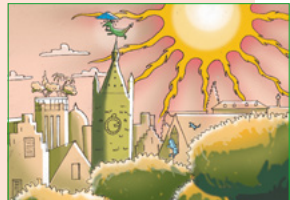
JULES & CO VECHTEN TEGEN ROKENDE
STAALREUZEN + GIFTIGE FIJNSTOFVUUR

EN BRENGEN HET VERLOREN GOUDEN
DRAGEN-EI TERUG NAAR GENT

okt nov dec

30.09

11.10

17.10

29.10

30.09 Open GMF- Raad

I.s.m. Avansa Regio Gent

Hoe ziet Gent er in 2050 uit als het huidige niveau van klimaatverstooring aanhoudt? Na deze zomer kunnen we ons daar helaas iets bij voorstellen. We gaan samen met Avansa op zoek naar oplossingen. Wat zijn de quick wins en aan welke grote werven moeten we vandaag beginnen om Gent leefbaar en klimaatrobuust te maken?

Kom mee brainstormen over de stad van morgen!

woensdag 30 september | 19.00 - 21.30 u.
Zaal De Blauwe Vogel,
Miriam Makebaplein 1, 9000 Gent
Inschrijven op gentsmilieufront.be/agenda/open-raad-gent-in-2050

17.10 Groene Doeners Festival

I.s.m. Ocup en Stad Gent

Gents MilieuFront, Ocup en Stad Gent slaan de handen in elkaar voor de organisatie van het eerste Groene Doeners Festival!

Hét festival voor Gentenaars die meer groen in de straat en stad willen en daar zelf actief aan willen bijdragen, willen dóén. Met lezingen en workshops van groenexperts, natuurexcursies door de stad, een repair café, een gezellige plantenmarkt, een stekjesruilbeurs en zó veel meer.

Meer informatie volgt, maar houd dit alvast vrij in je agenda.

zaterdag 17 oktober | 12.00 - 18 u.
Buurtpark Ham, 9000 Gent
Alle info op groenedoenersfestival.be

11.10 Klimaatmars

Kom op straat, iedereen gaat!

Stap je mee? Hoe meer mensen op hetzelfde moment op straat komen, hoe sterker de boodschap! Laten we samen blijvend op tafel kloppen en van onze politici een ambitieuzer klimaatbeleid eisen. De aanhoudende crisissen bieden ons de kans om nu, meer dan ooit, onze stem te laten horen voor hernieuwbare energie, andere keuzes en investeringen. Laten we samen focussen op wat wel werkt: Samen bevrijden we onszelf van fossiele brandstoffen.

zondag 11 oktober | 14 u.
Brussel Noordstation
Zin om een groepje te vormen?
Stuur een mail naar
info@gentsmilieufront.be

29.10 An inconvenient Truth

Had Al Gore dan toch gelijk?

An Inconvenient Truth kwam uit in 2006, dat is ondertussen al 20 jaar geleden. En zoals een andere grote meneer ooit zei: 'wie niet leert van de geschiedenis is gedoemd haar over te doen'. Dus bij de start van ons filmfestival doen we juist dat: terugblikken en kijken hoe we verder gaan. Wat toen groot en schokkend was, hoe kijken we daar vandaag naar, voelt dat nog steeds zo ingrijpend of zijn we het eigenlijk al een beetje gewoon?

Als eerste 'vieren' we het jubileum van An Inconvenient Truth, daarna kijken we naar de impact van onder andere oorlog en de stad op ons klimaat met Earth's Greatest Enemy en Res Nullius. Dat wil je niet missen.

donderdag 29 oktober | 20 u.
Sphinx Sint-Michielselling 3, 9000 Gent
Info via gentsmilieufront.be/groeneloper

29.10 - 19.11 De Groene Loper

De impact van ...

Korter wordende dagen, temperaturen die dalen, dat kan maar één ding betekenen: een nieuwe editie van De Groene Loper! Opnieuw vier donderdagen gevuld met documentaires. Elk staan ze op een verschillende manier stil bij de impact op onze natuur. Met nabesprekingen zorgen we voor extra, lokale context. Dit jaar starten we een weekje vroeger met het filmplezier, je komt ons al tegen in de Sphinx eind oktober. Als eerste 'vieren' we het jubileum van An Inconvenient Truth, daarna volgen *Earth's Greatest Enemy* en *Beat The Heat*. Eindigen doen we met *Res Nullius*.

29 oktober, 5, 12 en 19 november | 20 u.
Sphinx
Sint-Michielselling 3, 9000 Gent
Alle info via
gentsmilieufront.be/groeneloper

25.11 COLLE Fest '26

Community- en Leerfestival

COLLE, het collectief leerecosysteem dat van delen en herstellen de norm wil maken in Gent, organiseert voor de tweede keer COLLE Fest! Het wil vrijwilligers, buurtbewoners, partners en stakeholders samenbrengen in een inspirerende en feestelijke context.

Samen vieren we met delers en herstellende uit Gent een jaar vol leren, connecteren en dóén.

Verwacht boeiende workshops, verrassende ontmoetingen en een flinke dosis creativiteit en samenwerking. Iedereen is welkom: kom meedoen, meedenken en vooral meevieren!

woensdag 25 november | 16.30 - 22 u.
Hartetroef,
Heilig-Hartplein 1, 9040 Gent

14.11 12e GMF Quiz

't Is gebeurd!

Obscure weetjes en algemene kennis binnen handbereik? Goed, want zaterdag 14 november wordt dat allemaal getest tijdens onze quiz! De inzet? Eeuwige roem natuurlijk maar ook de kans om als eerste iets te kiezen vanop de doorgeefafel. We quizen met ploegen van maximaal 4 personen. Geen drie vrienden die je vertrouwt in de buurt van een antwoordenblad? Geen probleem, je kan je ook individueel inschrijven en dan maken we een groepje voor je! De deelnameprijs bedraagt 24 euro per ploeg.

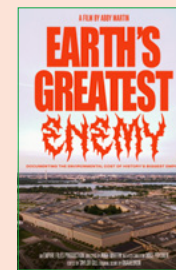
zaterdag 14 november | 19 u.
Dienstencentrum Ledeberg, Ledebergplein 30, 9050 Ledeberg
Inschrijven doe je op
gentsmilieufront.be/quiz

3.12 GMF-Boekenclub

Te groot om ons voor te stellen

In dit bejubeld essay onderzoekt Amitav Ghosh, samen met Salman Rushdie, een van de reuzen van de Indiase letteren, het onvermogen van kunst en literatuur maar ook van geschiedschrijving en politiek om de schaal en het geweld van de klimaatverandering te vatten. Omgekeerd, merkt hij op, is de klimaatcrisis ook een crisis van de cultuur en dus van de verbeelding. Een oproep om de meest urgente taak van onze tijd onder ogen te zien. Lees mee en kom het samen met andere GMF'ers bespreken, hoe schoon zou dat niet kunnen zijn?

donderdag 3 december | 20 u.
Gents MilieuFront,
Dampoortstraat 81, 9000 Gent
Laat weten dat je erbij bent op
boekenclub@gentsmilieufront.be

29.10 - 19.11

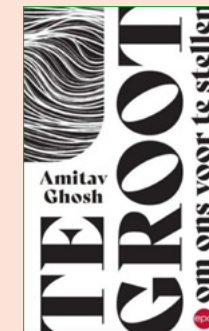
14.11

ontdek meer

activiteiten op
gentsmilieufront.be/kalender

25.11

3.12

Regenpijpen afkoppelen, want we hebben al het water broodnodig. #ennugij #klimaatklusjes

Filmster landro kreeg de Gentse kids op de fiets #kindertfietsparade

Peuken horen in de vuilnisbak. #gentsgeenabak #nobuttsday

Stadswandelingen, met bomen als monumenten. #gentinbomen

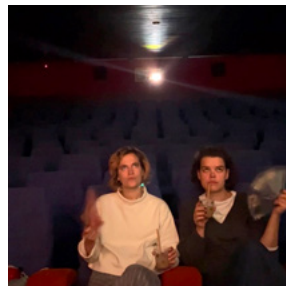
Handen af van ons Rozebroekenpark! #zijdezot

Get the bigger picture!

volg ons

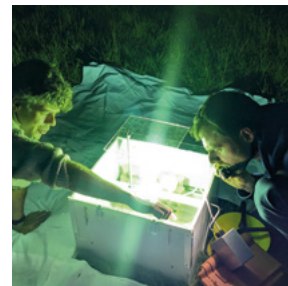
👍 gentsmilieufront-GMF
📱 @gentsmilieufront
#gentsmilieufront

Welke film kijken wij in de Sphinx? En welke kijk jij mee? #groeneloper

Vereeuwigd in plaktattoos. #subsidielurper #gentsefeesten

Nachtvlinders spotten op teamtweedaagse. #gmfgoeswild

Gents Milieu Front

over ons

Gents MilieuFront (GMF) is een politiek onafhankelijke milieuvereniging die actief is in Gent en omgeving.

Onze missie: strijden voor een klimaatrobuust negenduo, waar allen genieten van groen en duurzaam doen. We willen mee vorm geven aan een samenleving waarin 'duurzaam' altijd de logische, natuurlijke keuze is. Dat doen we via acties, sensibilisering, beleidswerk en adviesverlening, voor burgers en lokale overheden. Vrijwilligers zijn het kloppend hart van GMF. We leggen ons toe op stedelijke thema's zoals energie, mobiliteit, stadsgroen en klimaat. MilieuAdviesWinkel is het servicepunt duurzaam bouwen en renoveren van GMF.

word lid

Word je lid, dan help je ons om nog meer acties te ondernemen en zwaarder te wegen op het Gentse milieubeleid.

Je bent al lid vanaf 15 euro per jaar! Dit doe je makkelijk en snel via het domiciliëeringsformulier op de website. Jij kiest zelf voor welk bedrag je lid wordt op gentsmilieufront.be/wordlid. Elk GMF-lid heeft recht op kortingen in een twintigtal duurzame Gentse handelszaken. Originele cadeautip? Schenk een lidmaatschap!

COLOFON

Frontaal is het driemaandelijkse tijdschrift van Gents MilieuFront vzw (GMF)

Jaargang 29_nr. 3
Herfst 2026

verantwoordelijke uitgever
Marie Desrousseaux
Dampoortstraat 81
9000 Gent

redactie
Anke de Sagher, Daniël Vernooij, Lud Coppens, Toby Lauwerier, Hanne Neys, Jill Mathieu, Kobe Boussauw, An Van Hemeldonck, Stefaan Van Ryssen, Jente Azou, Remi Leroy, Sabine Huyghe, Bouke Billiet, Ine Desmet en Thijs Michiels

grafisch concept
Marlies Nachtergaele

lay-out
Titus Verboven,
Ferre Loeckx,
Pierre Van Uffelen
Andy Bruyninckx

fotografie - illustraties
Vermeld bij artikel.
Cover: GMF
Achterflap: Marian Vandenbussche
- Huisillustratoren:
Bieke Vanherrewege,
Bart Van Besien
Andy Bruyninckx

contact redactie
frontaal@gentsmilieufront.be

copyright
Overname van artikels wordt aanbevolen, mits bronvermelding.

drukwerk
Graphius, Gent

Gedrukt op 100% kringlooppapier met inkt op vegetale basis en solventvrij.

De Vlaamse overheid en Stad Gent erkennen en steunen GMF.

gent:

DEPARTEMENT
OMGEVING

doe mee

GMF bestaat dankzij de inzet van een groep enthousiaste vrijwilligers. Hands-on organisatoren, dossiervreters of praktische enthousiasten: iedereen is welkom! Stuur een e-mail naar info@gentsmilieufront.be en we nodigen je uit voor een kennismakingsgesprek.

steun ons

Steun GMF met een gift, en je kan rekenen op belastingvermindering! Stort een bedrag op rekening BE19 8939 4405 6912. Vermeld in de mededeling 'Gift'. Alle giften vanaf €40 op jaarbasis zijn fiscaal aftrekbaar. Giften hoger dan €40 zijn natuurlijk ook welkom. Merci!

vind ons

Secretariaat GMF

Dampoortstraat 81
9000 Gent - T 09 430 03 90
info@gentsmilieufront.be
www.gentsmilieufront.be
Steven Geirnaert, Thijs Michiels,
Steffi Boelens, Bouke Billiet, Daniël Vernooij, Annelies Sevenant, Ine Desmet, Tom De Clercq en Sybren Van Houte

Openingsuren

Open van maandag tot vrijdag.
9u - 12u30 | 13u30 - 17u

MilieuAdviesWinkel (MAW)

Wil je bouwadvies? Maak dan eerst een afspraak. - T 09 430 03 91
info@milieuadvieswinkel.be
Stefaan Claes, Veerle Vercruyce en Bieke Vanherrewege

Geveltuinbrigade (GTB)

Droom je van een geveltuin, een wadi of wil je jouw koer kraken? Bekijk wat wij voor jou kunnen doen op geveltuinbrigade.be

Gents
Milieu
Front

GENTS MILIEUFROONT EN OCUP VZW PRESENTEREN

12 TOT 18 U

ZATERDAG

17 OKTOBER 2026

GROENE DOENERS FESTIVAL

BUURTPARK HÅM

(OUDE FLUVIUS-SITE)

WORKSHOPS - TALKS
PLANTENMARKT - EXCURSIES
EN ZO VEEL MEER!

GRATIS

groenedoenersfestival.be

Frontaal

Gents
Milieu
Front

driemaandelijks magazine van Gents MilieuFront
jaargang 29 - 3de trimester 2026
v.u. Marie Desrousseaux, Dampoortstraat 81, 9000 Gent

P806132
afgitekantoor
9000 Gent 1

PB-PP
BELGIE(N)-BELGIQUE